

พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร กำลังกินข้าวจีในระหว่างออกไปทำเรียลตี้โชว์ ที่อ.อาจสามารถ จ.ร้อยเอ็ด (ภาพจาก...ปกหนังสือมติชน สุดลึบปดาร์) (Esarn KaoJee)

ข้าวจี หมายถึงข้าวเหนียวที่หนึ่งสุกแล้วนำมาปั้นเป็นก้อน แล้วเอาไปย่างไฟให้เหลือง วิธีทำข้าวจี ทำได้ดังนี้ เอาเกลือโรยข้าวเหนียวที่หนึ่งสุกแล้วเพื่อให้ได้รสกลมกล่อม แล้วนำข้าวเหนียวนั้นมาปั้นเป็นก้อนให้แน่น วิธีปั้นข้าวเหนียวนั้นปั้นด้วยมือ จะปั้นให้เป็นรูปยาวรีหรือกลมก็ได้ เมื่อปั้นข้าวเหนียวเสร็จแล้วใช้ไม้ไผ่ที่เหลาไว้แล้วเสียบก้อนข้าว แล้วนำไปย่างไฟ ในขณะที่ย่างก็ต้องคอยหมุนให้ข้าวสุกสม่ำเสมอทุกด้าน เมื่อข้าวจวนจะสุกก็ทาไข่ให้ทั่วก้อนข้าว ไข่ที่นำมาทานั้นจะเป็นไข่ไก่หรือไข่เป็ดก็ได้ แต่ต้องตีไข่ขาวไข่แดงให้แตก เหยาะเกลือเล็กน้อยจึงนำมาทาข้าว หลังจากทาไข่แล้วต้องคอยหมุนไม้ย่างข้าวให้สุก

เมื่อย่างข้าวสุกดีแล้วชาวบ้านบางคนจะดึงข้าวจ้อออกจากไม้ ทำให้ข้าวจีมีรอยไม้เสียบอยู่ตรงกลาง ตรงรอยไม้เสียบนี้เองชาวบ้านนิยมเอาน้ำอ้อยหรือน้ำตาลก้อนใส่เข้าไปคล้ายกับไส้ขนมหวาน เสร็จแล้วนำข้าวจีใส่จานไปตักบาตรหรือนำไปถวายพระ ฉะนั้นบุญข้าวจีจึงหมายถึงการทำบุญด้วยการถวายก้อนข้าวที่ย่างสุกแล้วตามกรรมวิธีที่กล่าวไว้ข้างต้น

มูลเหตุแห่งการทำบุญข้าวจี- บุญข้าวจีไม่ได้เป็นการทำบุญที่ใหญ่โตนัก แต่ถึงกระนั้นบุญข้าวจีก็มีจุดเด่นที่แสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวอีสานในชนบท เมื่อถึงเดือนสามเป็นเวลาที่บ้านหมดภาระจากการทำงาน จึงร่วมกันทำข้าวจีถวายพระสงฆ์

ตำนานการทำบุญข้าวจีนั้นมีเล่าว่า กระทำกันมาตั้งแต่ครั้งพุทธกาล วันหนึ่งพระพุทธองค์เสด็จไปบิณฑบาตที่บ้านเศรษฐีปุณณ ขณะนั้นนางปุณณทาลี คนใช้ของเศรษฐีเจ้าของบ้านกำลังย่างข้าวเหนียวเพื่อรับประทานเอง ครั้นนางเห็นพระพุทธองค์ออกบิณฑบาต นางไม่มีปัจจัยสิ่งอื่นที่พอจะถวายได้จึงเอาข้าวย่างก้อนนั้นใส่บาตรแก่พระพุทธองค์ เมื่อนางใส่บาตรไปแล้วนางทาลีมีจิตพะวงว่าพระพุทธองค์จะไม่เสวยเพราะภัตตาหารที่นางถวายไม่ประณีต

ข้าวย่างหรือข้าวจีเป็นอาหารของชาวบ้านที่ค่อนข้างจะยากจน พระพุทธองค์ทรงทราบวาระจิตของนางจึงรับสั่งให้พระอานนท์ปูอาสนะลงตรงนั้นให้ศีลและฉันภัตตาหารของนาง เมื่อฉันเสร็จแล้วทรงแสดงพระธรรมเทศนาโปรดนาง ทำให้นางปลื้มปิติและตั้งใจฟังธรรมจนบรรลุโสดาปัตติผล ครั้นนางตายไปได้เกิดบนสวรรค์ ด้วยอาณิสย์ของการให้ทานข้าวจีก้อนนั้น

ดังนั้นชาวอีสานจึงมีความเชื่อว่าหากทำบุญด้วยข้าวจีจะได้รับผลบุญมากมาย เช่นเดียวกับนางปุณณทาลี การให้ทานด้วยก้อนข้าวจีนั้นเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่าความยากจนไม่ได้เป็นอุปสรรคในการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน

